

מסורת הש"ס

- (א) [נבמט קו ע"א],
(ב) [נבמט]: כדמשיבא,
(ג) ח"כ פ' ויקרא
פר' יב, (ד) ב"מ מד:
עדות פ"ד מ"ו תוספתא
דביב ספ"ה, (ה) [נבמט]:
קדוש, (ו) [נ"ל דלדרי
וכן נכרות נז, ובשנת
מת, ובמנחות מנ: אדרי
ופרש"י מוכין וכן העמיקו
תוס' לעיל ת. ד"ה אף
זה ועין בערך ערך וזוד
(ז) [נבמט]: קדוש,
(ח) [נבמט]: דה. וכן בהמשך
בכל הענין, (ט) [נ"ל אמה.
ויפ"ד], (י) [נדפוס]:
אבתא, (יא) [נשמות
כא], (יב) [נדפוס]: לוקנות.
ויעב"ז להקנות, (יג) [ב"מ
מד ע"ב], (יד) [נ"ל
בשם פרוטה, רש"י,
(ט) [נדפוס]: דלדרי,
(ע) ג"א אחי,

הנהגות הב"ח

- (א) רש"י ד"ה והא מן
וכי לקידושין:

לא ס"ד. שהא נקנית בדבר שאין בו גירוע מאחר שנכתב גירוע כאן: דומיא דיעוד. כי היכי דאמר לענין ייעוד שנכתב עמו אשר לא יעדה ו' ולמנו שרשאי האדון ליעדה לו כמון שני אמהות ותהיה מקודשת לו אם יאמר לה הרי את מיועדת לי כמה שיש לי עליך ואין לך קרין כסף אחר ואמר לקמן (דף יח:) אין אציה רשאי למוכרה לקרובים שהיא אסורה להם משום ערוה לפי שאין אני מקיים זה אשר לא יעדה וגירוע נמי כיעוד מה ייעוד אע"ג כו' וקידושי אשה כו'. מקסא דמילתא דר"ל היא דקא מסיק ואומר טעמא דב"ש כדמוקיה: אף אשה כפרותה לא מיקדשה. דגמרינן מקידושי ייעוד: פלגא דדינר. ואיכא גירוע עד פרוטה: כיון דאפיקתיה מפרותה. אלמא חשיבותא בעי אוקמה אדינר דחשיב: כהפקר. ו' לקנות בדבר מועט ומדברנן הוא דקאמרי לה ב"ש דאפקתיה רבנן לקידושין הפחותין מדינר: כל דהו. כל מה שהדורות משנים את המטבע פעמים שפוחתין פעמים שמוסיפין ממנהקלס: שיער ר' סימאי. מעשה זה לפניו באשה שנתקדשה בפרוטה והלך להיות זה אחד משמנה באיסקר וביטל את הקידושין: אחד מששה לקמן מפרש פלוגמיהו: א"ל רב יוסף. לאכ"י: אי הני. דלון פרוטה פחותה מכאן: היינו דתנינא. שאני שונה בתורת הכנים ואתאזב כו': השפא. אם הוא אחד משמנה באיסקר האטלקי: אלפים. פרוטות: לא הוו. בשני סלעים כדפרשיה בסמוך: יותר מאלפים קרי להו. משנה זו שניה אלל נהנה מן ההקדש שמציא על הניית פרוטה אשם בכסף שקלים לא ותשוב להמרחק מן העצירה שאף על השוגג לרין כפרה גדולה כגון זו: א"ל הווא סבא. טועה אתה במשנה זו דלגא תנינא לה וקרוז לאלפים תנינא זה: אלפא וחמש מאה ותלתין ושיא' הויין. שהסג"ד ד"גרינן והדינר כ"ד איסקרים כדלקמן ואי איסקר שמנה פרוטות לעולם נמלאו ק"צ פרוטות דדינר והשמנה דינר בששמי סלעים עולים כל אחד מאתים פרוטות חסר שמנה הרי אלף ותקל"ו: כיון דנפקא אלף השני מחציו שלשים וששה קרוז לאלפים קרי ליה: פוגרווינן איסקרין מסמנים קונטרונקין. מיני מטבעות הם קטנות זו מזו וכן הדריסין הנלין שמנין: נמלאם פרוטה אחד מששה. שהאיסקר אחד מכ"ד דינר^(א) כדקאמרת אכל הפרוטות גדולות ממה שאמרת שהדינר שש מעה והמעה ג' הדריסים הרי י"ח הדריסים לדינר והם שלשים ושש הנלין והם שבעים ושנים שמנין והם קמ"ד פרוטות חלקם לכ"ד חלקים תמלא ששה בכל חלק הרי שש פרוטות לאיסקר שהוא אחד מכ"ד דינר:

אליבא דפ"ק. דהיינו כסתם מתני' והך דרבינן לאו שהסיפו על הפרוטות אלא האיסרין הוולו ועמדו שלשים ושמים דינר דימיהם ולעולם ק"צ פרוטות דינר חשוב ו' פעמים שלשים ושמים ותמלא ק"צ דימין ר' סימאי היו האיסרים יקרים כמשפטם כ"ד דינר ונמלאם שהפרוטה שהיא ק"צ לדינר היתה אחד משמנה באיסקר: במדי. כלומר במקום שאין תמרים מצויין: והא סגן נו'. ואם באה לומר כן אין שיעור (א) קידושין: הא בקידושי ודאי. אם ישנו שזה פרוטה במקומו הווי קידושין ודאי ואם זה אחר וקדשה אח"כ מותרת לראשון ואינה לריכה גט משני ואם אינו ש"פ במקומו קידושי ודאי לא הווי לבטל קידושי שני אבל קידושי ספק הווי ואינה מותרת לאחר בלא גט דחיישין שמא ש"פ במדי ושיעור אהני לדעת אלו הן קידושין גמורים שמאחר שקידש^(ב) בפרוטה במקומם אין גמגום בדבר: כוודא^(ג) דאורדי. אגודה של מוכין: והאמר שמואל. הא דלעיל חיישין שמא ש"פ במקום אחר: אבנא דכותלא. שיש שמור דומה לכוהל: ופי' רב חסדא וקא מעיין נו'. לפי שזה ש' אחר וקדשה בפרוטה אח"כ: הווא יומא. כיום שקדשה הוה זה ש' ועכשיו הוה: לאו כל כמינן. להעיד שהראשון קידושין ואוסרתה אבתרא:

האשה נקנית פרק ראשון קידושי

יב.

רב חסדא לא סבר ליה דשמואל. הכא לא מצי לשנוי הא בקידושי ספק דלעיל משום דמיירי שקדשה אחיו אח"כ בפרוטה והיה זה רב חסדא להפקיע קידושי ראשון כדאמר לאו כל כמינן דאסרת לה אבתרא ואי הוה אמר דראשונים ספק הווי א"כ נ"ל דלריכה גט מראשון א"כ תהיה אסורה משום דהווי גרושת אחיו: הא

שלא יהו בנות ישראל כהפקר^(א) וב"ה אומרים בפרוטה: סבר רב יוסף למימר פרוטה כל דהו א"ל אביי והא עלה קתני כמה היא פרוטה אחד משמנה באיסקר האטלקי וב"ה מ' בדורו של משה אבל הכא^(ב) כדחשבה להו לאינשי והא כי אתא רב דימי אמר שיער רבי סימאי בדורו כמה היא פרוטה אחד משמנה באיסקר האטלקי וכי אתא רבין אמר רבי דוסתאי ורבי ינאי ורבי אושעיא שיערו כמה הוי פרוטה אחד מששה באיסקר האטלקי א"ל רב יוסף אי הכי היינו דתנינא^(ג) צא וחשוב כמה פרוטות בשני סלעים יותר מאלפים השתא אלפים לא הויין יתר מאלפים קרי להו אמר להו ההוא סבא אנא תנינא לה קרוב לאלפים סוף סוף אלפא וחמש מאה ותלתין ושיתא הוא דהויין כיון דנפקא להו מפלגא קרוב לאלפים קרי ליה גופא כי אתא רב דימי אמר שיער ר' סימאי בדורו כמה היא פרוטה אחד משמנה באיסקר האטלקי וכי אתא רבין אמר שיערו ר' דוסתאי ורבי ינאי ור' אושעיא כמה היא פרוטה אחד מששה באיסקר האטלקי אחד מששה באיסקר האטלקי אמר ליה אביי לרב דימי נימא את ורבין בפלוגתא דהני תנאי קא מיפלגיתו דתנינא^(ד) פרוטה שאמרו חכמים אחד משמנה באיסקר האטלקי שש מעה כסף דינר מעה שני פונדיונין פונדיון שני איסקרין איסקר שני מוסמיסים מסמם שני קונטרונקין קונטרנק שתי פרוטות נמצא פרוטה אחת משמנה באיסקר האטלקי רבן שמעון בן גמליאל אומר שלשה הדרסין למעיה שני הנצין להדרים שני שמנין להנין ב' פרוטות לשמין נמצא פרוטה אחת מששה באיסקר האטלקי לימא דמר אמר כת"ק ורבין דאמר כרשב"ג א"ל בין ידי ובין רבין אליבא דת"ק ולא קשיא הא דאיקור איסורי הא דוול איסורי הא דאיקור איסורי קום עשרים וארבע בוזא הא דוול קום תלתין ותריין בוזא אמר שמואל יקדשה בתמרה אפילו עומד כור תמרים דינר מקודשת חיישין שמא שוה פרוטה במדי והא אנן תנן ב"ה אומרים בפרוטה ובשוה פרוטה לא קשיא הא בקידושי ודאי יהא בקידושי ספק ההוא גברא^(א) דאקדיש בוזאא^(ב) דאורדי יתיב רב שימי בר חייא קמיה דרב וקא מעיין בה אי אית בה שוה פרוטה אין אי לא לא ואי לית בה שוה פרוטה לא והאמר שמואל חיישין לא קשיא הא בקידושי ודאי הא בקידושי ספק ההוא גברא^(א) דאקדיש באבנא דכותלא יתיב רב חסדא וקא משער ליה^(ב) אי אית ביה שוה פרוטה אין ואי לא לא ואי לית ביה שוה פרוטה לא והא אמר שמואל חיישין רב חסדא לא סבר ליה דשמואל אמרה ליה^(ג) אימיה והא ההוא יומא דקדשה הוה ביה שוה פרוטה אמר לה לאו כל כמינן דאסרת לה^(ד) אבתרא לאו

לאו כדדינר דפ"ק. דהיינו כסתם מתני' והך דרבינן לאו שהסיפו על הפרוטות אלא האיסרין הוולו ועמדו שלשים ושמים דינר דימיהם ולעולם ק"צ פרוטות דינר חשוב ו' פעמים שלשים ושמים ותמלא ק"צ דימין ר' סימאי היו האיסרים יקרים כמשפטם כ"ד דינר ונמלאם שהפרוטה שהיא ק"צ לדינר היתה אחד משמנה באיסקר: במדי. כלומר במקום שאין תמרים מצויין: והא סגן נו'. ואם באה לומר כן אין שיעור (א) קידושין: הא בקידושי ודאי. אם ישנו שזה פרוטה במקומו הווי קידושין ודאי ואם זה אחר וקדשה אח"כ מותרת לראשון ואינה לריכה גט משני ואם אינו ש"פ במקומו קידושי ודאי לא הווי לבטל קידושי שני אבל קידושי ספק הווי ואינה מותרת לאחר בלא גט דחיישין שמא ש"פ במדי ושיעור אהני לדעת אלו הן קידושין גמורים שמאחר שקידש^(ב) בפרוטה במקומם אין גמגום בדבר: כוודא^(ג) דאורדי. אגודה של מוכין: והאמר שמואל. הא דלעיל חיישין שמא ש"פ במקום אחר: אבנא דכותלא. שיש שמור דומה לכוהל: ופי' רב חסדא וקא מעיין נו'. לפי שזה ש' אחר וקדשה בפרוטה אח"כ: הווא יומא. כיום שקדשה הוה זה ש' ועכשיו הוה: לאו כל כמינן. להעיד שהראשון קידושין ואוסרתה אבתרא:

עין משפט
נר מצוה

קו א מ"י פ"ד מהל' ענינים הל' ג סמג עין פה:
ב [מ"י פ"א מהל' שקלים הל' ג ופ"א מהל' טוען ונטען הל' א טוע"ע ח"מ סי' נב סעי' מז י"ד סי' זה סעי' א]:
קו ג ד מ"י פ"ד מהל' אבות הל' יט סמג עין מנ טוע"ע אה"ע סימן לא סעיף ג:

תוס' ר"י חוקן

שש מעה כסף דינר. דינר של כסף הוא שש מעין. וחיישין שמא שוה פרוטה [במדן]. איכא מאן דאמר דאי דיענין בודאי דוכתא דשוה ביה פרוטה מקודשת ודאי. והעיקר דאפילו דיענין דוכתא דשוה פרוטה הוה ספק מקודשת, הוואיל ובהאי דוכתא לא שוה פרוטה, והספק הוא אי שוה פרוטה דאמרו חכמים בהאי דוכתא קדושי ביה דוקא, או אפילו שוה בשום מקום אע"פ שאינו שוה כאן שמא יגיע זה לשם וישוה פרוטה, הילכך יש לחוש בכל שוה כסף שקדשו בו שמא יש מקום בעולם שישוה זה פרוטה. מיהו כי הווי ספק הני מלי בדברי המתקיים, אבל דבר שאינו מתקיים לא הווי ספק מקודשת, דהא בהאי דוכתא לא שוה פרוטה ואינו מגיע לה בשום מקום שישוה כלום שהרי קודם הגיעו שם יפסד, וכן דעת הר"ם [אישות פ"ד ה"ט]. ואיכא מאן דאמר דאפילו כמה שאינו מתקיים ואינו שוה פרוטה כאן מקודשת מספק, ומפרש שאין הספק בדעת חכמים אלא דגורנין האי דוכתא דלא שוה אטו ההוא דשוה. ולא נחירא, שאין מקום לזאת הגזירה, שכל שיקדשו בשוה כסף יענינו אם יש שם שוה כסף אם לא, ובלאו הכי לא אפשר, הילכך לא נפיק מינה חריבא. (וודא דאורדי) (וודא דאורדי). אגודה של מוכין. אבנא דכותלא. אבן של כהל (שהיה) [שהיא] דומה לכוהל. וקא מעיין בה. שאם יבא אחר ויקדש אי הווי קדושין אם לאו. ור"ש פי' שבא אחר וקדשה בפרוטה. לא סבר לה [דשמואל]. ואי אין בה כאן שוה פרוטה אינה מקודשת כלל ואם בא אחר וקדשה מקודשת לשני. קדושי. ועכשיו הוה.